

Karjeros koordinatorių kvalifikacijos tobulinimo poreikis

Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras (toliau – Centras) vykdydamas projektą „Ugdymo karjerai ir stebėsenos modelių sukūrimas ir plėtra bendrajame lavinime ir profesiniame mokyme (I etapas)“ Nr. VP1-2.3-ŠMM-01-V-01-002, apmokė ir įdarbino karjeros koordinatoriais daugiau nei 900 bendrojo ugdymo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų darbuotojų. Siekiant tobulinti profesinio orientavimo paslaugų teikimą bendrojo lavinimo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose, nutarta išsiaiškinti karjeros koordinatorių kvalifikacijos tobulinimo ir profesinės kompetencijos ugdymo(si) poreikius, teikiamų profesinio orientavimo kvalifikacijos tobulinimo paslaugų įvairovę bei karjeros konsultantų teikiamos pagalbos savalaikiškumą, profesionalumą bei veiksmingumą.

Tyrimo tikslas – karjeros koordinatorių kvalifikacijos tobulinimo paslaugų ir kvalifikacijos tobulinimo(si) poreikių analizė.

Siekiant atsakyti į tyrimo klausimus, numatyta:

- Išanalizuoti karjeros koordinatorių pasiskirstymą pagal informacijos apie kvalifikacijos tobulinimo renginius gavimo būdus.
- Išanalizuoti karjeros koordinatorių kvalifikacijos tobulinimo renginių ir temų poreikį.
- Išsiaiškinti karjeros koordinatorių požiūrį į įvairių institucijų organizuojamus kursus ir lektorius.

Tyrimo metodika:

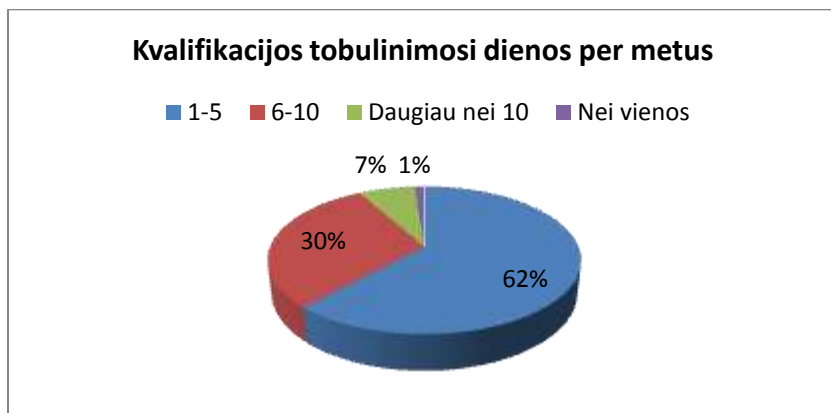
Tyrimas buvo atliktas 2013 m. birželio 17-25 dienomis. Tyrimui atlikti pasirinktas socialinės apklausos metodas. Apklausa atlikta naudojant specialiai šiam tyrimui sukurtą anketą.

Tyrimo dalyvavo 661 karjeros koordinatorius, dirbantys bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose. Didžioji dalis apklaustųjų - moterys (96.2% proc.), 3.8% proc. apklaustųjų – vyrai (1 pav.).

Siekiant išsiaiškinti karjeros koordinatorių kvalifikacijos tobulinimo(si) patirtį, buvo pateikti klausimai, susiję su kvalifikacijos tobulinimo renginių dažnumu ir kaina. Siekta išsiaiškinti, kiek intensyviai karjeros koordinatoriai tobulina savo kvalifikaciją ir kiek yra investuojama į šią savo profesinės veiklos sritį. Kvalifikacijos tobulinimo intensyvumui pagrįsti

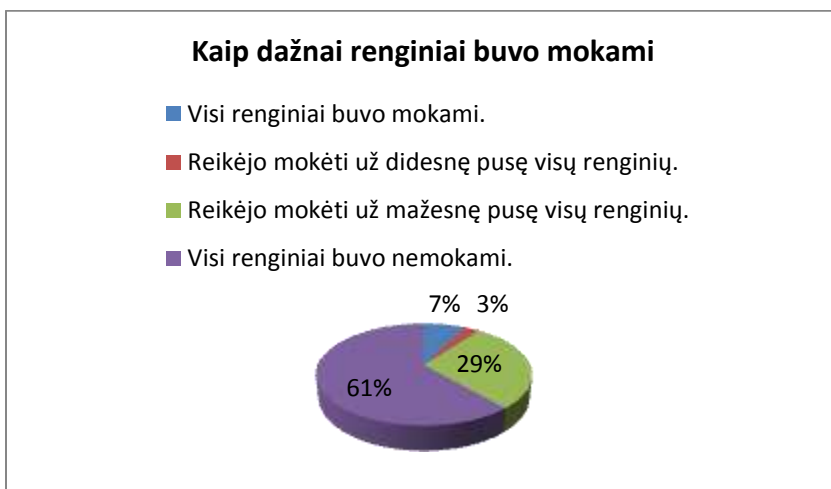
respondentų buvo klausiama, kiek per pastaruosius metus dienų jie išnaudojo kvalifikacijos tobulinimo renginiams.

409 respondentų teigė, kad kvalifikacijos tobulinimo renginiuose praleidžia nuo 1 iki 5 dienų, 198 - nuo 6 iki 10 dienų ir 46 karjeros koordinatoriai - daugiau nei 10 dienų (1 paveikslėlis).

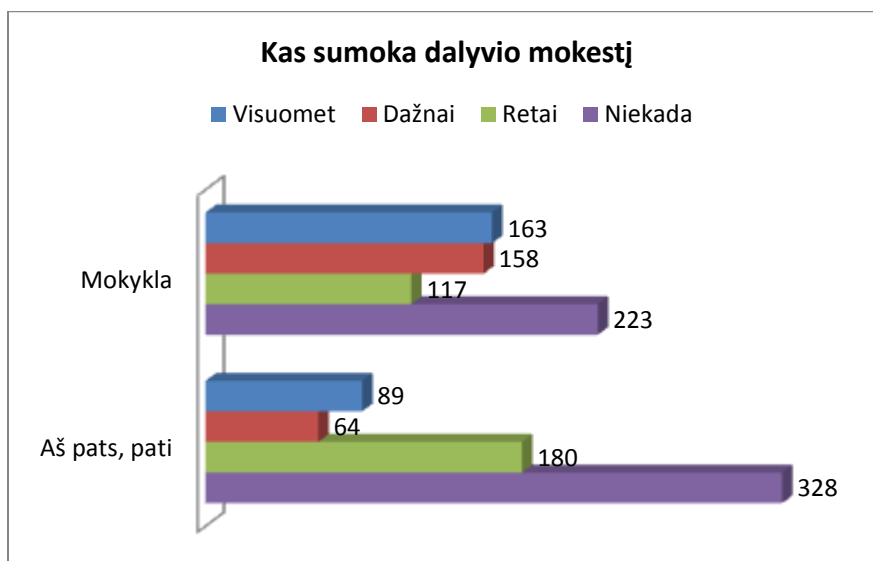
I pav. Karjeros koordinatorių kvalifikacijos tobulinimosi dienos per metus (proc.)

Atliktas tyrimas rodo, kad didesnė pusė renginių buvo nemokami: 7 proc. koordinatorių dalyvavo tik mokamuose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, 61 proc. – tik nemokamuose (2 paveikslėlis). Respondentai, minėdami mokamus renginius, galėjo turėti omenyje ir kelionės išlaidas į nemokamus renginius, todėl teigti, kad dalis karjeros koordinatorių nedalyvavo nemokamuose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, negalime.

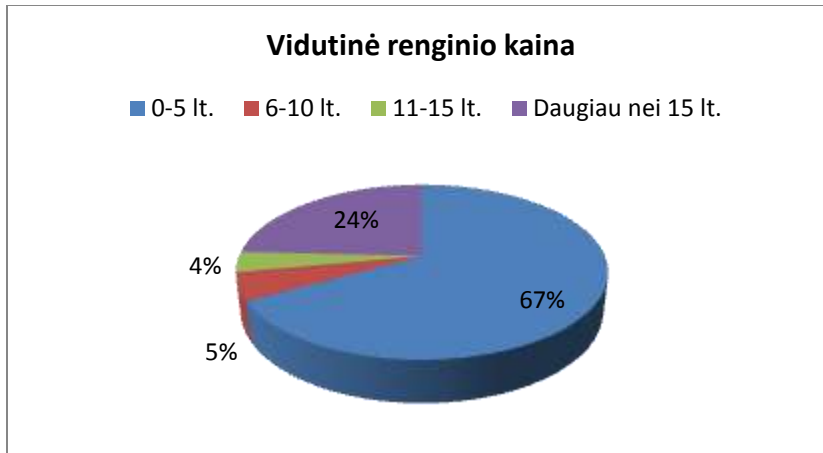
2 pav. Mokamų ir nemokamų kvalifikacijos tobulinimo renginių pasiūla

Domėtasi, koku būdu buvo apmokama lankyti kvalifikacijos tobulinimosi renginiai (konkrečiai – dalyvio mokestis). Iš karjeros koordinatorių atsakymų paaiškėjo, kad mokyklų administracijos dažniau nei patys respondentai apmoka dalyvio mokestį. Į klausimą, kas mokėjo dalyvio mokesčius už kvalifikacijos tobulinimo renginius (žiūr. 3 paveikslėlį) 24,7 proc. koordinatorių atsakė, kad visuomet ir 23,9 proc., kad dažnai už renginius mokėjo mokyklos administracija. Savo ruožtu, 49,6 proc. atsakė, kad jie patys niekada nemokėjo už jų kvalifikacijos tobulinimą ir 27,2 proc., jog mokėjo retai.

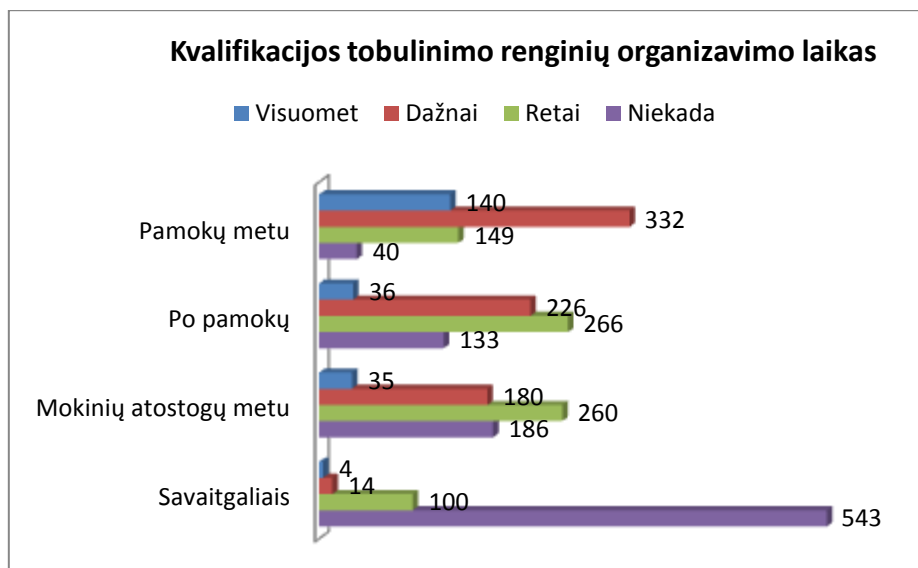
3 pav. Kvalifikacijos tobulinimo renginio dalyvio mokesčio sumokėjimas

Tyrimo metu domėtasi kvalifikacijos tobulinimo renginių metu dalyvio sumokėta vienos dienos kaina (be visų kitų išlaidų) (4 paveikslėlis). Galima matyti, karjeros koordinatoriai per pastaruosius tris metus dažniausiai už renginį mokėjo iki 5 litų. Nuo 6 iki 15 litų buvo mokama rečiau.

4 pav. vidutiniška kvalifikacijos tobulinimo mokamų renginių, vienos dienos kaina (be išlaidų kelionei ir maitinimui) (proc.)

Kvalifikacijos tobulinimo renginiai vykdomi pamokų metu, po pamokų, mokinių atostogų metu arba savaitgaliais. Dažniausiai karjeros koordinatoriai savo kvalifikaciją tobulino pamokų metu (21,2 proc. ir 50,2 proc.) (5 paveikslėlis). Rečiausiai renginiuose tenka dalyvauti savaitgaliais – 82,1 proc. apklaustųjų teigė, niekada netobulinę kvalifikacijos savaitgalį.

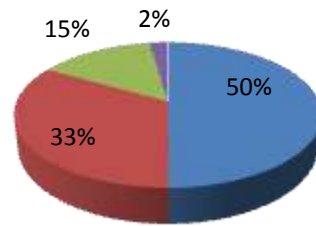

5 pav. Kvalifikacijos tobulinimo renginių organizavimo laikas

Tyrimo metu buvo pasiteirauta, kada karjeros koordinatoriams būtų patogias laikas kvalifikacijai tobulinti. Beveik pusė (49,9 proc.) apklaustųjų nurodė mokinių atostogų metą (6 paveikslėlis). Nemažai daliai apklaustųjų (33,3 proc.) renginio organizavimo laikas nesąs labai svarbus.

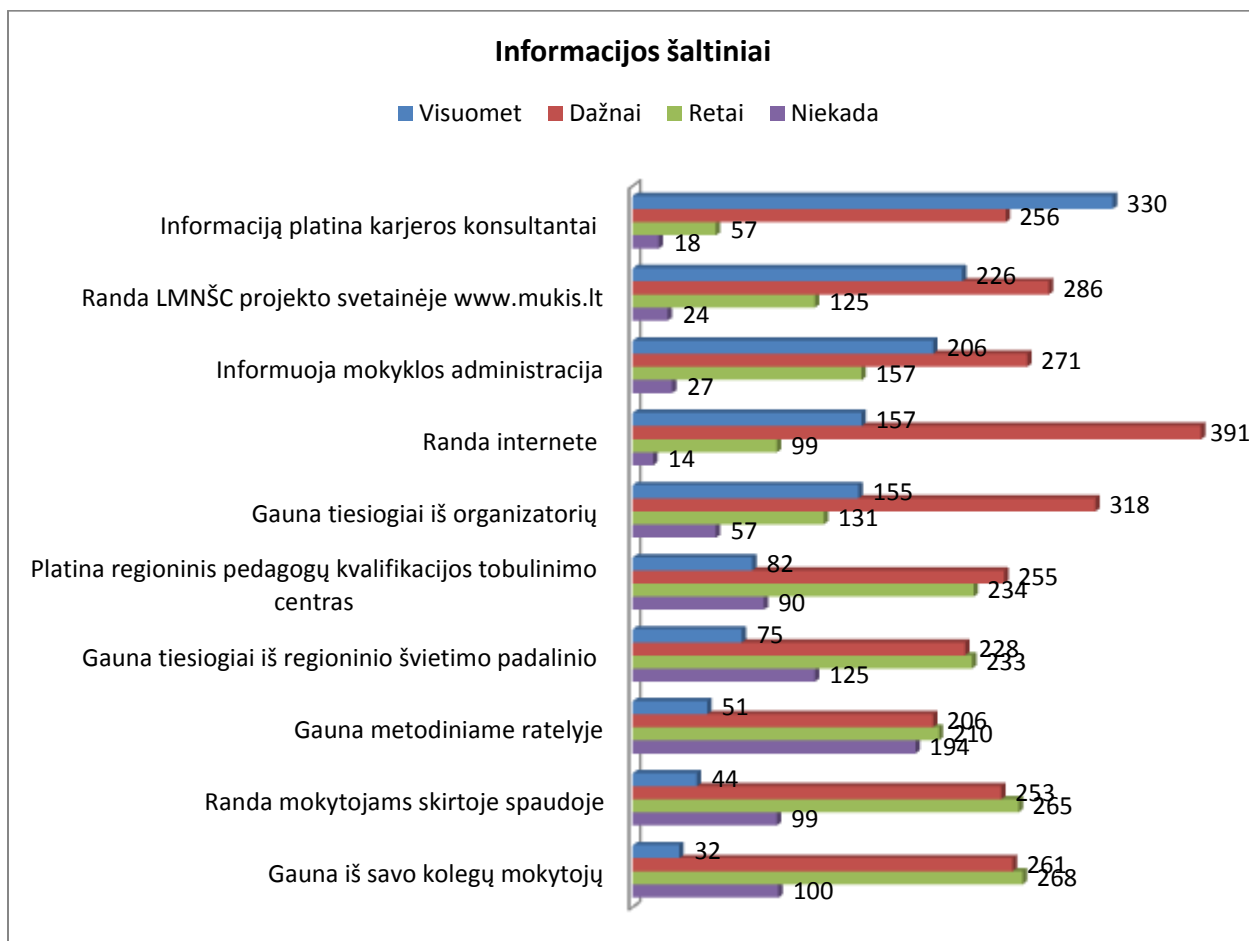
Patogiausias laikas kvalifikacijos tobulinimui

■ Mokinių atostogų metu ■ Nesvarbu ■ Po pamokų ■ Savaitgaliais

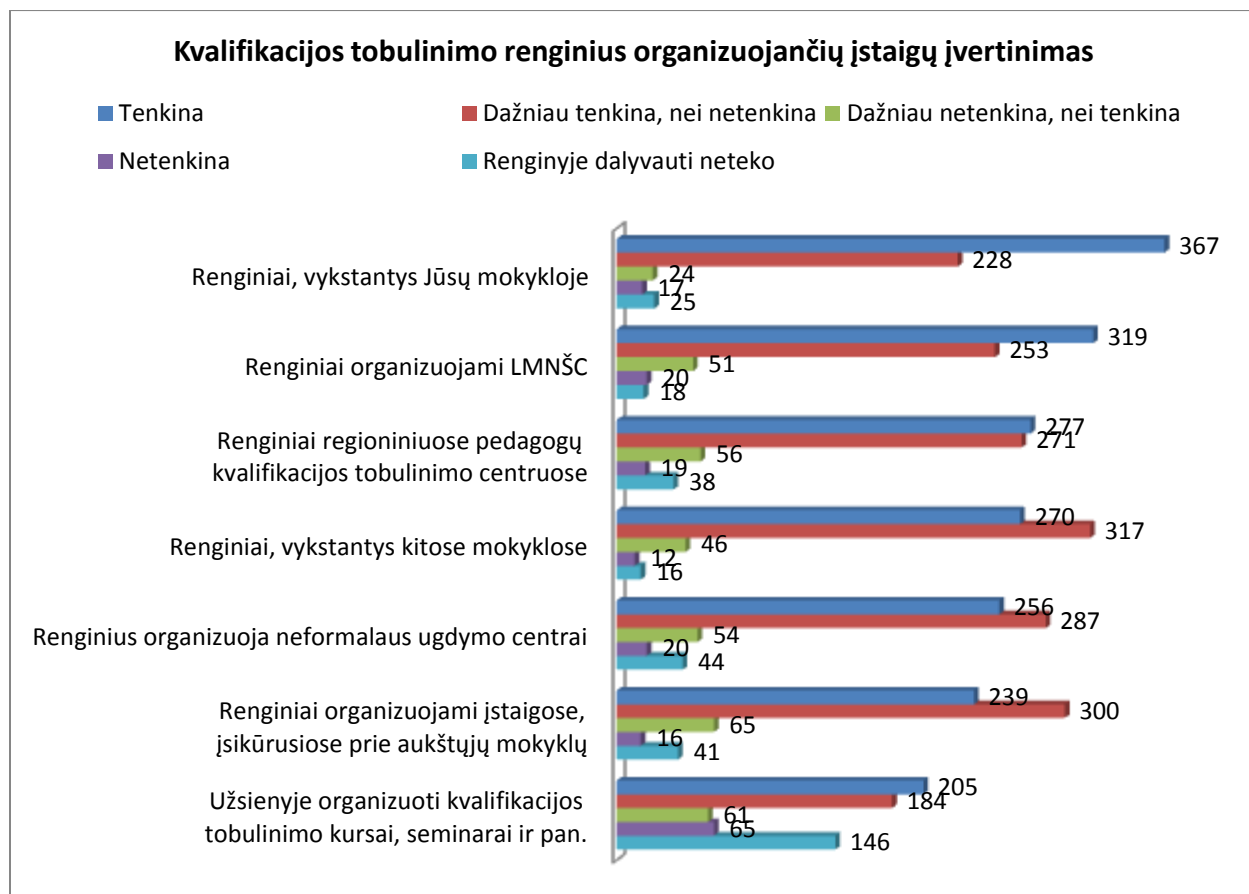
6 pav. Patogiausias laikas kvalifikacijos tobulinimui

Tyrimu taip pat norėta nustatyti informacijos apie vykiančius kvalifikacijos tobulinimo renginius šaltinius. Remiantis koordinatorių atsakymais teigtina, jog dažniausiai informaciją apie organizuojamus kvalifikacijos tobulinimo renginius koordinatoriams suteikia karjeros konsultantai (49,9 proc. ir 38,7 proc.) (7 paveikslėlis). Gana dažnai informacija randama internete (23,8 proc. ir 59,2 proc.) ir ypač svarbi kalbamuosiu aspektu yra projekto svetainė www.mukis.lt (34,2 proc. ir 43,3 proc.).

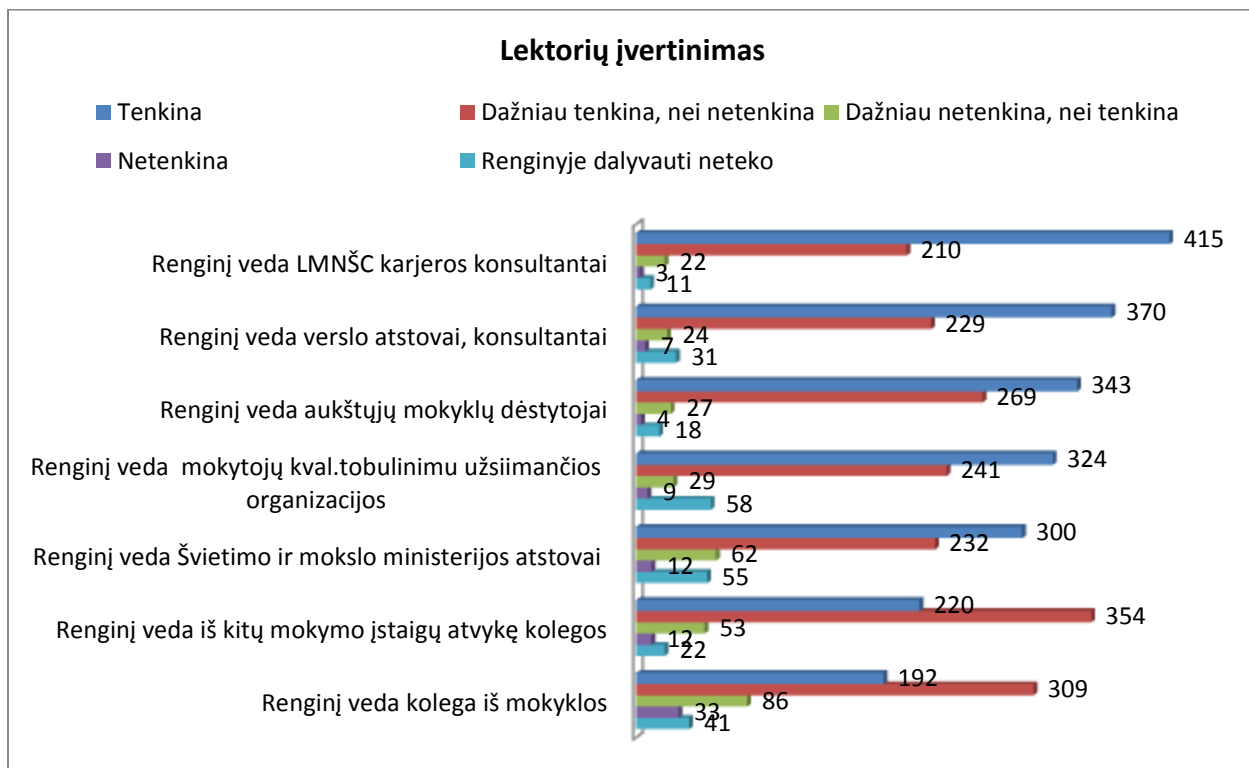
7 pav. Informacijos apie profesinio orientavimo kvalifikacijos tobulinimui skirtus renginius šaltiniai

Atliktas tyrimas rodo, jog geriausiai vertinami kvalifikacijos tobulinimosi renginiai, vykdomi karjeros koordinatorių mokyklose (55,5 proc. ir 34,5 proc.). Daug teigiamų įvertinimų respondentai skyrė LMNŠC organizuojamiems renginiams (48,3 proc. ir 38,3 proc.). Mažiau teigiamų įvertinimų susilaukė įstaigų, esančių prie aukštųjų mokyklų ir užsienyje organizuojami kvalifikacijos tobulinimo renginiai (8 paveikslėlis). Tarp geriausiai ir prasčiausiai vertinamų įstaigų įvertinimo pastebimi nedideli, neesminiai skirtumai, todėl neturime pagrindo teigti, kad viena ar kita vieta vaidina svarbiausią vaidmenį vertinant kvalifikacijos tobulinimo renginio kokybę.

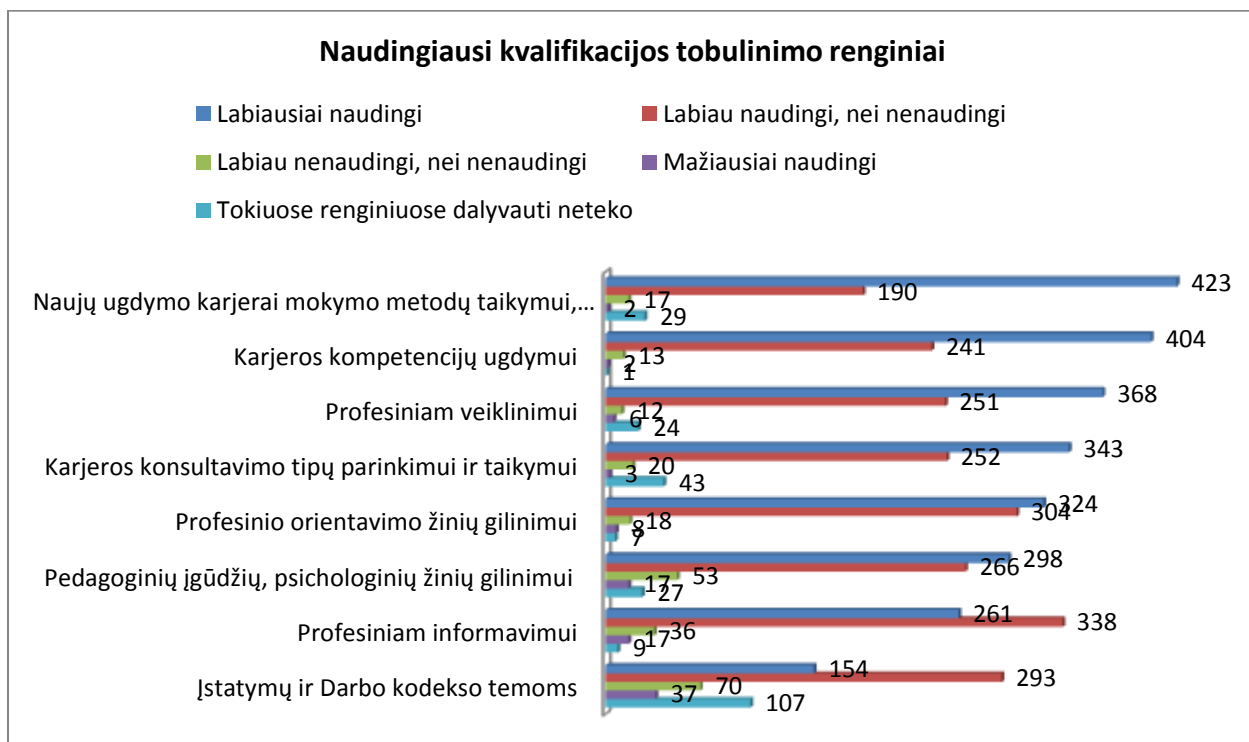
8 pav. Kvalifikacijos tobulinimo renginius organizuojančių įstaigų vertinimas

Atsakymai į klausimą, ar karjeros koordinatoriai yra patenkinti kvalifikacijos tobulinimo renginius vedančiais lektoriais, rodo, kad daugiau ar mažiau karjeros specialistus tenkina visos išvardytų lektorių grupės, betgi vienos grupės tenkina labiau, kitos – mažiau (9 paveikslėlis). Mažiausiai respondentus tenkina kolegų pranešimai (29 proc. ir 46,7 proc.). Geriausiai įvertinti lektorai - LMNŠC karjeros konsultantai (62,8 proc. ir 31,8 proc.).

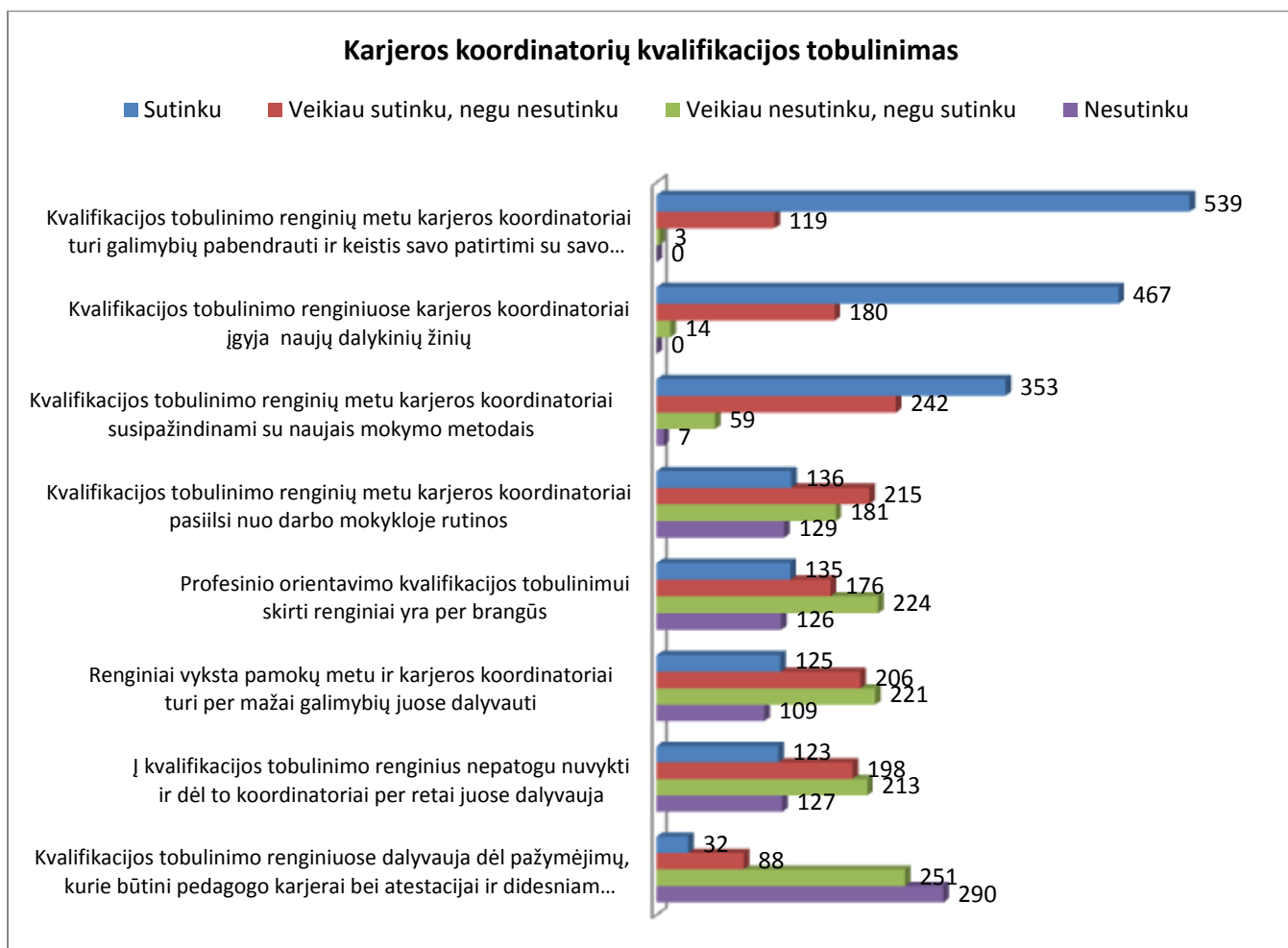
9 pav. Kvalifikacijos tobulinimo renginių lektorių vertinimas

Tyrimo metu teirautasi, kokio pobūdžio profesinio orientavimo kvalifikacijos tobulinimo renginiai teikia daugiausiai naudos karjeros koordinatorių darbui mokykloje. Naudingiausiais pripažinti renginiai, kuriuose buvo nagrinėjami nauji ugdymo karjerai metodai, jų taikymas praktikoje bei mokinių ugdymo(si) karjerai pasiekimų vertinimo klausimai (64 proc. ir 28,7 proc.). Kaip itin vertingais įvardinti karjeros kompetencijų ugdymo tematiką nagrinėjantys kvalifikacijos tobulinimo renginiai (61,1 proc. ir 36,5 proc.).

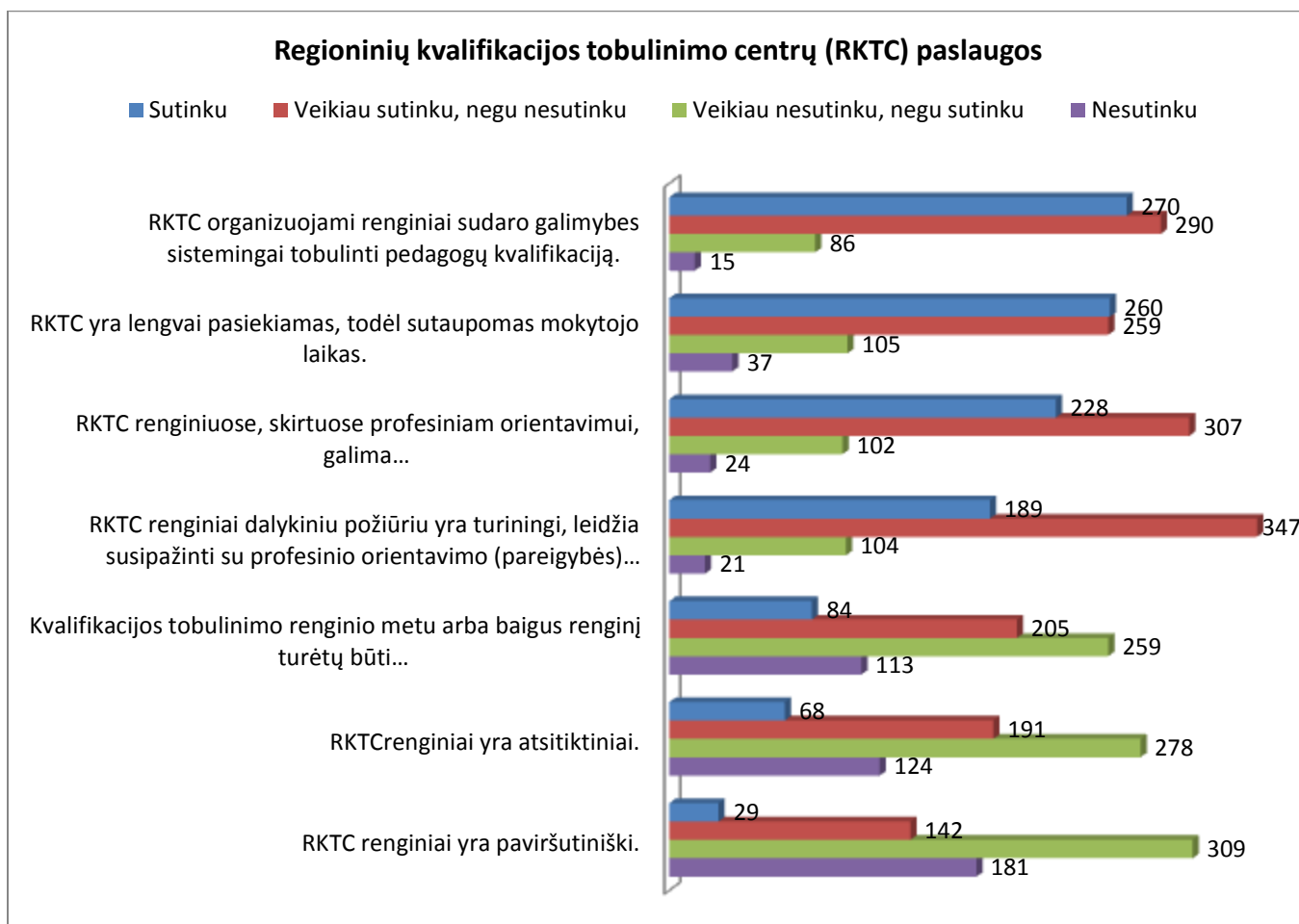
10 pav. Naudingiausių kvalifikacijos tobulinimo renginių tematika

Karjeros koordinatorių taip pat buvo paprašyta įvertinti teiginius apie kvalifikacijos tobulinimą profesinio orientavimo srityje. Respondentų manymu, kvalifikacijos tobulinimo renginių metu karjeros koordinatoriai turi galimybių pabendrauti ir keistis patirtimi su savo kolegomis iš kitų mokyklų (pritaria 81,5 - 70,7 proc. apklaustųjų) (11 paveikslėlis). Nemaža dalis (70,7 proc.) apklaustųjų sutinka su teiginiu, kad kvalifikacijos tobulinimo renginiuose karjeros koordinatoriai įgyja naujų, profesinei veiklai būtinų dalykinių žinių. Mažiausias respondentų skaičius pritaria teiginiui, kad kvalifikacijos tobulinimo renginiuose karjeros koordinatoriai dalyvaujantys tam, kad gautų kvalifikacijos tobulinimo(si) pažymėjimą (4,8 proc.).

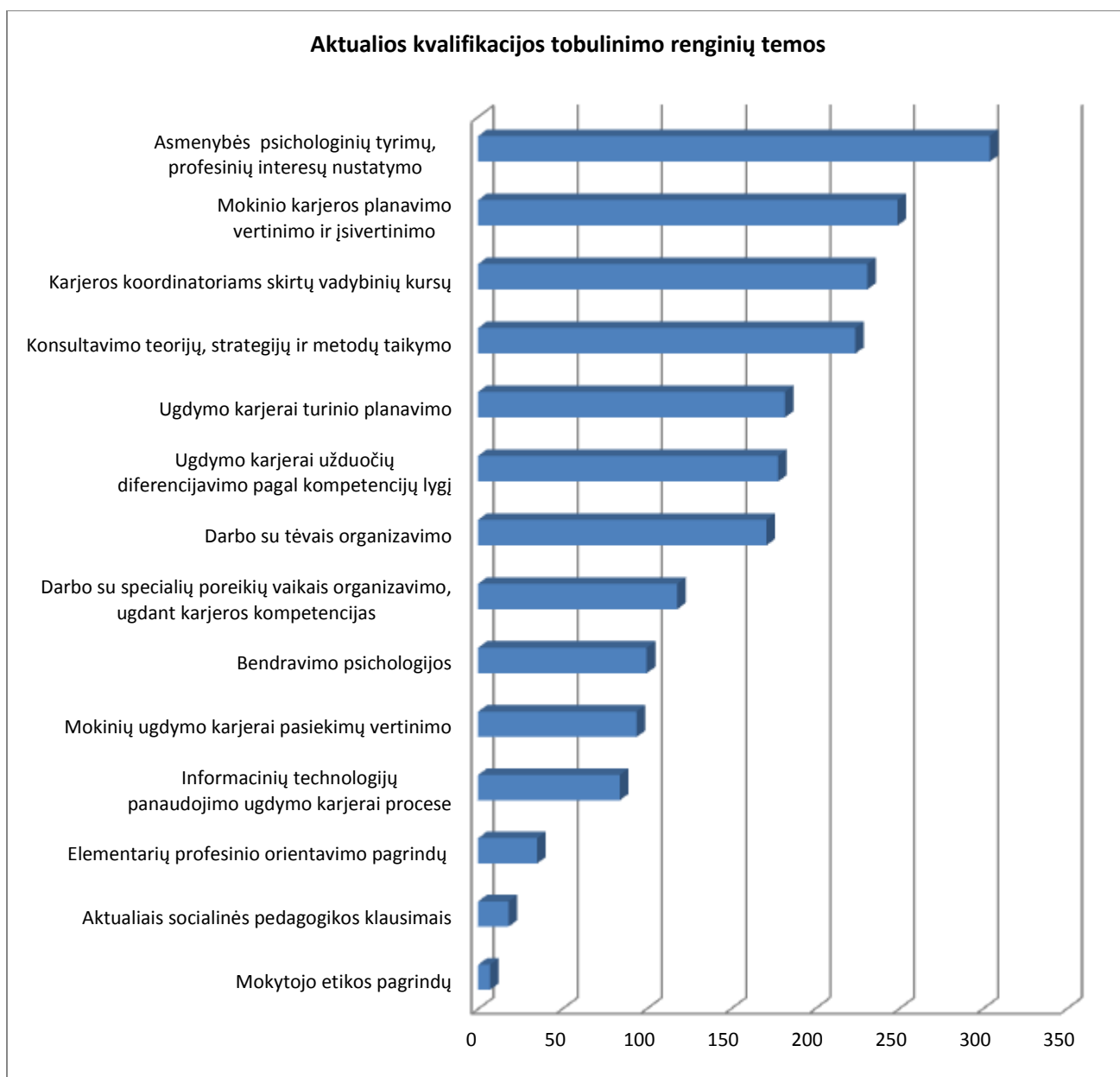
11 pav. Teiginiai apie karjeros koordinatorių kvalifikacijos tobulinimą

Paprašius įvertinti teiginius apie regioninių kvalifikacijos tobulinimo centrų teikiamas kvalifikacijos tobulinimo paslaugas, paaiškėjo, kad šiuose centruose galima sistemingai tobulinti savo kvalifikaciją (40,8 proc. - 43,9 proc.), jie yra nesunkiai pasiekiami (39,2 proc. ir 39,3 proc.) ir padeda susipažinti su naujausiais mokymo metodais (34,5 proc. ir 46,4 proc.) (12 paveikslėlis). Nedaug pritarimo sulaukė teiginiai, kad pastaruosiuose centruose organizuojami kvalifikacijos tobulinimo renginiai esą paviršutiniški (4,4 proc. ir 21,5 proc.) ir atsitiktiniai (10,3 proc. ir 28,9 proc.). Tik maža dalis karjeros koordinatorių sutinka su teiginiu, kad kvalifikacijos tobulinimo renginio metu ar po jo būtų įvertintos įgytos žinios ir patobulinti gebėjimai (12,7 proc. ir 31 proc.)

12 pav. Regioninių kvalifikacijos tobulinimo centrų teikiamų paslaugų vertinimas

Tyrimo metu buvo pasiteirauta, kokios tematikos kvalifikacijos tobulinimo renginių pageidautų karjeros koordinatoriai. Išanalizavus atsakymus paaiškėjo, kad labiausiai (46 proc.) respondantai tobulintis norėtų asmenybės psichologinių tyrimų, profesinių interesų nustatymo tematikas nagrinėjančiuose renginiuose (13 paveikslėlis). Taip pat aktualios mokinio karjeros planavimo vertinimo ir įsivertinimo (37,7 proc.), konsultavimo teorijų, strategijų ir metodų taikymo (33,9 proc.) temos. Karjeros koordinatoriai taip pat pageidautų karjeros koordinatoriams skirtų vadybinių kursų (34,9 proc.).

13 pav. Kvalifikacijos tobulinimo renginių temos

Išvados

- Karjeros koordinatorių kvalifikacijos tobulinimo poreikio tyrimo reikšmingumą apsprendžia kokybiškų ugdymo karjerai paslaugų siekis bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose.
- Tyrimo duomenys rodo, kad dažniausiai informaciją apie kvalifikacijos tobulinimo galimybes karjeros koordinatoriai gauna iš karjeros konsultantų. Dažnai tokio pobūdžio informaciją jie randa svetainėje www.mukis.lt. Neretai apie būsimus kvalifikacijos tobulinimo renginius koordinatorius informuoja ir mokyklų administracijos. Remiantis šiais duomenimis, galima teigti, kad siekiant užtikrinti informacijos apie kvalifikacijos tobulinimo galimybes prieinamumą karjeros koordinatoriams, derėtų ir toliau naudotis šiais informavimo šaltiniais.
- Analizuojant renginių tematikos poreikį, paaiškėjo, kad naudingiausiais karjeros koordinatoriai laiko renginius, nagrinėjančius naujus ugdymo karjerai metodus, jų taikymą, mokinių ugdymo(si) karjerai pasiekimų vertinimo, karjeros kompetencijų ugdymo bei profesinio veiklinimo klausimai. Tačiau pirmenybę respondentai teiktų asmenybės psichologinių tyrimų, profesinių interesų nustatymo tematiką, mokinio karjeros planavimo vertinimo ir įsivertinimo, konsultavimo teorijų, strategijų ir metodų taikymo klausimus nagrinėjantiems renginiams. Taip pat specialistus domintų koordinatoriams skirti vadybiniai kursai. Tai rodo karjeros koordinatorių susidomėjimą ne tik savo profesine veikla bet ir pačios ugdymo karjerai sistemos organizavimu ir koordinavimu. Specialistams svarbios dalykinės funkcinės kompetencijos, reikalingos sėkmingam karjeros koordinatoriaus darbo organizavimui. Itin palankiai vertinama kvalifikacijos tobulinimo renginių aplinkybė – galimybė keistis patirtimi.
- Tyrimo duomenys rodo, kad karjeros koordinatoriai itin teigiamai ir optimistiškai vertina kvalifikacijos tobulinimo renginius, vykstančius jų pačių mokyklose, tačiau savo kolegas kaip lektorius vertina prasčiausiai. Taip pat teigiamai vertinti renginiai, vykę LMNŠC. Geriausiai įvertinti lektoriai - LMNŠC konsultantai. Palankiai vertinami renginiai, kuriuose lektoriais buvo pakviesti verslo atstovai. Galima daryti prielaidą, kad šie lektoriai karjeros koordinatoriams suteikia žinių, naudingų profesiniam veiklinimui organizuoti. Natūralu, kad šie duomenys ateityje gali kisti, nes iki šiol kvalifikacijos tobulinimo renginių karjeros koordinatoriams (ne apskritai mokytojams) buvo organizuojama nedaug.